

M. JOANA VIVES I BRESCÓ

La premsa a Valls al segle XIX

Valls: Institut d'Estudis Vallencs, 1987. 193 p.

Per Marina Blàvia i Vila i

M. Àngels Martínez i Cendrós

La publicació de la memòria de final de carrera de la bibliotecària M. Joana Vives i Brescó, presentada a l'Escola Universitària de Biblioteconomia i Documentació de Barcelona, ve a omplir una parcel·la poc treballada dins els estudis locals.

Aquests tipus de treballs solen tractar majoritàriament temes «socials» (històrics, sociològics, geogràfics, folklòrics...). En segon terme queden els científics i tècnics, però molt més rarament s'estudien les fonts bibliogràfiques i documentals que constitueixen la base de la major part de temes esmentats. Això no ens ha d'estranyar, tot i l'enorme importància d'aquests fons, perquè el seu estudi exigeix una tasca lenta, meticulosa, sovint monòtona, i que assoleix poca ressonància col·lectiva. L'obra que ens ocupa, però, afortunadament ha estat reconeguda públicament abans de la seva edició, en ser-li concedit el Premi Ramon d'Alòs-Moner per part de l'Institut d'Estudis Catalans.

A les característiques esmentades, cal afegir també la dificultat que representa la localització del material estudiat en qüestió, tant a causa de les seves pròpies particularitats –la premsa és més caduca i fràgil

que els llibres, i de recuperació i conservació més difícils–, com del període que tracta, força reulat en el temps, i amb l'agreujaent que els exemplars han hagut de suportar el pas d'una guerra civil.

L'autora ha treballat en tot moment amb els originals, i quan no els ha pogut tenir a les mans ho ha fet constar. Això que podria semblar secundari, és realment imprescindible en l'elaboració d'un treball d'aquest tipus i, en el cas present, li confereix el màxim de fiabilitat. És d'agrair que la ubicació de les col·leccions que ha pogut localitzar de cada publicació sigui tan detallada, depassant allò que estrictament demana l'enquesta-model en què s'ha basat per a la redacció de l'obra; posats a fer, hauria estat molt interessant haver afegit unes breus notes de l'estat de conservació dels exemplars, en cada cas.

Perquè un treball d'aquesta mena sigui vàlid científicament, un cop l'investigador ha superat tots els obstacles abans esmentats, cal que domini la tècnica que li permetrà aplicar la metodologia d'estudi més adient. És aquí on es posa de manifest la professionalitat de l'autora, tant a l'hora d'escollir com a la d'a-

plicar el mètode de treball: el model de fitxa de Kayser, reconegut internacionalment com el més complet quant a descripció i estudi de publicacions periòdiques actuals, al qual ha incorporat unes modificacions que, en tractar-se de premsa antiga i editada en una societat bilingüe, encara n'augmenten la validesa. A tot això, cal afegir-hi la imparcialitat i l'alt rigor científic en l'aplicació.

La utilització d'aquest mètode comporta una fitxa exhaustiva de cadascuna de les publicacions repertoriades però, d'altra banda, confereix al resultat un to fred i asèptic inevitable, que l'autora ha mitigat en part en incloure la transcripció d'alguns articles originals de cada publicació. Un altre encert ha estat la inclusió de les opinions de l'investigador vallenc Francesc Costas i Jové —autoritat en el tema—, així com la reproducció facsimil reduïda d'una plana, gairebé sempre la portada, d'un número de cada publicació. Això, a més de trencar la monotonia de tot treball d'aquesta mena, aporta més informació i facilita una més ràpida identificació de cada títol per part del lector.

Voldriem també posar de relleu l'interès dels annexos al repertori pròpiament dit, que consten d'uns utilíssims índexs —el més important dels quals és l'onomàstic—, una extensa i completa bibliografia consultada, i una gràfica que exposa visualment els períodes cronològics coberts per cada publicació, així com la llengua i periodicitat de cadascuna d'elles. Malauradament, però, aquest darrer aspecte, el de la periodicitat, no s'aprecia prou clarament a causa d'una impressió poc nítida. Val a dir, d'altra banda, que

aquest és l'únic retret pel que fa a la impressió, perquè a la resta de l'obra la tipografia és encertada, i la distribució dels diversos apartats confereix al text una gran claredat.

L'obra consta també d'una introducció on, entre d'altres punts, comenta els inicis de la premsa a Valls i fa una breu història de les impremtes de la ciutat. Tot plegat permet situar el treball dins el context de l'època. De tota manera, aquesta part històrica potser resulta massa esquemàtica i concisa per allò que el títol de l'obra podria fer esperar al lector. El títol suggereix al nostre entendre un estudi global de la premsa, i no allò que és en realitat: un repertori de les publicacions, això sí, detalladíssim. Un treball tan brillant mereixeria unes conclusions històrico-sociològiques que arrodonirien el contingut global de l'obra. La valoració de la premsa del període inclosa al pròleg d'Antoni Gaval·là i Torrents podria ser una bona pauta a seguir en la redacció d'aquestes conclusions, això sí, amb un tractament més aprofundit que el que permet un pròleg.

Ja per acabar, voldriem constatar que l'autora ha aconseguit els objectius que ella mateixa es proposava a l'inici de l'obra, i ofereix una utilíssima eina de treball per als investigadors i estudiosos en general, així com una interessant introducció per als no iniciats al sempre suggerent món de la premsa local.

Cal encoratjar els estudiants i investigadors actuals i futurs, a seguir aquest nou exemple d'estudi centrat en l'àmbit local i, d'aquesta manera, potenciar el ric i encara força desconegut bagatge cultural de la nostra comarca.